

LAPPAJÄRVI

LAPPAJÄRVEN KUNTA

VARALLISUUDEN HOIDON SEKÄ RAHOITUS- JA SIOITUSTOIMINNAN
PERIAATTEET

Kunnanhallitus:

Kunnanvaltuusto:

Sisällysluettelo

1 Johdanto	3
2 Varallisuus ja sen hoito	3
3 Rahoitustoiminta.....	4
3.1 Ottolainaus	4
3.2 Laina-aika ja lyhennykset	5
3.3 Kunnan myöntämät takaukset ja lainat	5
4 Rahoitustoiminnan riskit ja niiden hallinta	6
4.1 Rahoitusriskit	6
4.2 Riskien hallinta	8
4.3 Lainojen suojaaminen.....	8
5 Sijoitustoiminta.....	9
5.1 Sijoitustoiminnan linjaukset	9
5.2 Sijoitusten allokointi omaisuuslajeittain.....	10
5.3 Sijoitusinstrumentit	10
6 Sijoitustoiminnan riskit ja niiden hallinta	11
7 Rahoituksen ja sijoitusten raportointi	11
8 Voimaantulo	12

1 Johdanto

Kuntalaissa (410/2015) kunta-alan sijoitustoimintaa ohjaavat itsehallintoa ja toiminta-ajatusta (1 §), toimialaa ja tehtäviä (2 §) koskevat säännökset. Valtuuston keskeisiä tehtäviä on kunnan taloudellisen vallan käyttäminen. Tähän kuuluu ennen muuta seuraavan kalenterivuoden talousarviosta ja kolmen tai useamman vuoden taloussuunnitelmasta päättäminen (110 §). Kuntalain 14 §:n mukaan valtuuston tulee päättää myös kunnan varallisuuden hoidon sekä rahoitus- ja sijoitustoiminnan perusteista. Verrattuna vuoden 1995 kuntalakiin sääntelyä on täydennetty varallisuuden hoidolla, jotta kunnan omaisuus sen luonteesta riippumatta olisi valtuuston päätösvallan piirissä. Vuoden 2021 muutokselle säännökseen lisättiin rahoitustoiminta. Varallisuuden hoidon sekä rahoitus- ja sijoitustoiminnan on perustuttava kuntastrategiaan ja palveltava sen tavoitteiden toteutumista.

Kuntalain 39 §:n mukaan kunnanhallitus vastaa kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta.

Lappajärven kunnan hallintosäännön 5 luvun 23 §:n mukaan kunnanvaltuusto päättää mm. varallisuuden hoidon sekä rahoitus- ja sijoitustoiminnan perusteista, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista sekä takaussitoumuksen tai muun vakuuden antamisesta toisen velasta. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä kunnanvaltuusto päättää talousarviolainojen määrästä.

Hallintosäännön 24 §:n mukaan kunnanhallitus päättää talousarviolainojen ottamisesta kunnanvaltuuston päättämässä rajoissa. Hallintosäännön 26 §:n mukaan kunnanjohtaja vastaa kunnan talouden ja muun toiminnan tuloksellisesta johtamisesta kunnanhallituksen alaisena. Hallintosäännön 27 §:n mukaan hallintojohtaja vastaa kunnan talousasioista yhdessä kunnanjohtajan kanssa sekä päättää tilapäisluoton ottamisesta kunnanhallituksen hyväksymään enimmäismäärään saakka.

Kuntien **varallisuus** koostuu arvopaperisijoittamisen lisäksi taseiden omaisuuseristä. Kuntien varallisuudessa on paljon eriä, joilla on myös tuottopotentiaalia sekä konkreettisia rahavaroja (korot, osingot) että kunnan yleisen elinvoiman ja hyvinvoinnin kasvattamisen kannalta. Tämä potentiaali toteutuu sitä paremmin, mitä perustellummin ja johdonmukaisemmin omaisuutta hoidetaan.

Rahoitustoiminnalla tarkoitetaan kunnan pitkä- ja lyhytaikaista rahoituksen hankintaa, joka voidaan toteuttaa erilaisilla rahoitusinstrumenteilla, kuten pitkä- ja lyhytaikaisilla lainoilla, kuntatodistuksilla tai erilaisilla vuokrausmalleilla. Rahoituksen riskien suojaukseen käytetään lisäksi erilaisia johdannaisia, esimerkiksi koronvaihtosopimuksia.

Sijoitustoiminnalla tarkoitetaan tässä lähinnä rahavarojen sijoittamista rahamarkkinainstrumentteihin, joukkovelkakirjoihin, rahoitusarvopapereihin, pankkitalletuksiin ja muihin rahoitusomaisuuden instrumentteihin.

Näissä varallisuuden hoidon sekä rahoitus- ja sijoitustoiminnan periaatteissa määritellään kunnan otollainaukseen ja antolainaukseen liittyvät käytännöt sekä periaatteet takausten myöntämiseen ja korkoriskin hallintaan sekä sijoitustoiminnan periaatteet ja riskien hallinta.

2 Varallisuus ja sen hoito

Lappajärven kunnan varallisuuteen kuuluvat taseeseen kuuluvat erät, joita ovat aineettomat hyödykkeet, maa- ja vesialueet, rakennukset, kiinteät rakenteet ja laitteet, koneet ja kalusto sekä muut aineelliset hyödykkeet. Tämä varallisuus on sellaista, jolla tuotetaan kuntalaisille ja palvelujen käyttäjille yleistä hyvinvointia. Varallisuuden hoidossa oleellista on huomioida ja arvioida, mitä tavoitteita omaisuus

palvelee kunnan kokonaisuudessa. Lisäksi varallisuuteen liittyvässä päätöksenteossa tulee huomioida omaisuuden käyttöaste ja miten arvon säilyminen varmistetaan. Varallisuutta voidaan myös realisoida, jos se nähdään taloudenhoidon kannalta järkevänä. Myös varallisuuden omistamisen keskeinen peruste on riittävän tuoton saaminen kunnan sijoittamalle pääomalle tai palveluedellytysten luominen.

Yksittäisenä keskeisenä esimerkkinä Lappajärven kunnan varallisuudesta ovat kiinteistöt. Tekninen toimiala on laatinut kiinteistöstrategian, jossa se on salkuttanut kiinteistöt jakamalla ne pidettäviin, jalostettaviin ja luovutettaviin. Investointisuunnitelmaan kohdistetaan uudiskohteet sekä laajat peruskorjaushankkeet, joiden arvioidaan olevan palvelutuotannossa useiden vuosien ajan. Kiinteistöstrategia laaditaan valtuustokausittain. Mikäli toiminnassa tapahtuu merkittäviä muutoksia, tarkastellaan kiinteistöstrategiaa vastaamaan muuttunutta tilannetta.

Koneet ja laitteet katsotaan varallisuudeksi silloin, kun ne ovat irallisia koneita ja laitteita ja palvelevat kunnan toimintaa. Rakennuksiin ja talotekniikkaan kiinteästi kuuluvat koneet ja laitteet kuuluvat kokonaisuudessaan rakennusten osuuteen. Tyypillisiä koneita ja laitteita ovat traktorit ja alueiden hoitokoneet.

3 Rahoitustoiminta

Kunnan rahoitus rakentuu verotuloista, valtionosuuksista, toimintatuotoista ja vieraan pääoman ehtoisestä rahoituksesta. Edellä luetelluilla tuloilla katetaan kunnan käyttömenot, investoinnit ja lainanhoito sekä rahoitusmenot. Lainarahoitusta käytetään pääosin vain kunnan pitkän tähtäimen toimintaa tukevien investointien toteuttamiseen.

3.1 Ottolainaus

Vieraan pääoman hankinnasta ja muutoksista päätetään pääsääntöisesti talousarvion ja -suunnitelman hyväksymisen yhteydessä. Vieraan pääoman hankinta jaetaan lyhytaikaiseen ja pitkäaikaiseen rahoitukseen.

Lyhytaikaisen (alle 12 kk) rahoituksen instrumentteja ovat:

- kassavarat
- kuntatodistukset
- luottolimiitit
- velkakirjalainat

Pitkäaikaisen (yli 12 kk) rahoituksen instrumentteja ovat:

- velkakirjalainat
- joukkovelkakirjalainat
- leasingrahoitus.

Lyhytaikaista rahoitusta tarvittaessa hyödynnetään ensisijaisesti kuntatodistusohjelmia ja rahalaitosten luottolimiittejä.

Pitkäaikaisen rahoituksen ottovaltuuden päättää valtuusto talousarvion käsittelyn yhteydessä. Kunnan pitkäaikaisen vieraan pääoman hankinta toteutetaan ensisijaisesti kahden välisillä velkakirjalainoilla. Pitkäaikaisessa rahoituksessa voidaan käyttää myös leasingrahoitusta ja joukkovelkakirjalainoja.

Pitkäaikainen rahoitus kilpailutetaan ja valitaan tarjousten perusteella. Kunta voi ottaa sekä kiinteäkorkeisia että vaihtuvakorkoisia lainoja. Kunnan ottolainaus toteutetaan vain euromääräisenä.

Velkakirjalainoissa toisena sopijaosapuolena voi olla rahoitusmarkkinoilla toimivat yhteisöt, joilla on virallinen toimilupa. Lisäksi sopijaosapuolena voi olla rahoitusmarkkinoilla toimivat koti- ja ulkomaiset yksityiset sijoittajat. Leasingrahoituksen vastapuolena voi olla muita vastuullisia tahoja. Keskeisimpiä leasingrahoituksen muotoja ovat rahoitusleasing ja käyttöleasing.

Investointien rahoituksessa voidaan hyödyntää kestävästä rahoituksesta, mikäli investoinnin ominaisuudet soveltuvat tähän rahoitukseen ja rahoituksen ehdot ovat kilpailukykyiset.

3.2 Laina-aika ja lyhennykset

Laina-aikaa tarkastellaan lainan tarpeen, investoinnin, käyttöajan ja poistojen mukaisesti. Laina voidaan ottaa enintään investoinnin poistoajan mittaiselle ajanjaksolle.

Lainojen takaisinmaksu voidaan toteuttaa tasa-, annuiteetti- tai kerta-lyhenteisinä. Lainasalkun hoidossa on huomioitava lainojen erääntymisen hajauttaminen.

3.3 Kunnan myöntämät takaukset ja lainat

Kunnan tulee takauksia ja lainoja myöntäessään huomioida kuntalain 129 §, jonka mukaan kunnan myöntämä laina, takaus tai muu vakuus ei saa vaarantaa kunnan kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä. Kunta ei saa myöntää lainaa, takausta tai muuta vakuutta, jos siihen sisältyy merkittävä taloudellinen riski. Kunnan edut tulee turvata riittävällä kattavilla vakuuksilla tai vastavakuuksilla. Mitä edellä tässä momentissa säädetään vakuuksista, ei koske osakeyhtiölain ([624/2006](#)) 12 luvussa eikä osuuskuntalain ([421/2013](#)) 12 luvussa tarkoitettua pääomalainaa.

Kunta voi myöntää takauksen tai muun vakuuden kilpailutilanteessa markkinoilla toimivan yhteisön velasta tai muusta sitoumuksesta ainoastaan, jos yhteisö kuuluu kuntakonserniin tai se on kuntien tai kuntien ja valtion yhteisessä määräysvallassa.

Sen estämättä, mitä 2 momentissa säädetään, kunta voi myöntää takauksen tai muun vakuuden, joka liittyy sen liikuntalain ([390/2015](#)), kuntien kulttuuritoiminnasta annetun lain ([166/2019](#)), museolain ([314/2019](#)), teatteri- ja orkesterilain ([730/1992](#)) tai nuorisolain mukaisen tehtävän edistämiseen. Takauksen ja muun vakuuden antamisen edellytyksistä on kuitenkin voimassa, mitä siitä erikseen säädetään. Lisäksi kunta voi myöntää takauksen tai muun vakuuden, jos se perustuu lain perusteella hyväksytyyn tukiohjelmaan tai yksittäiseen tukeen tai liittyy yhteisölle tai säätiölle annettuun palveluveloitteeseen. ([21.5.2021/419](#))

Kunnan on lisäksi otettava huomioon, mitä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklassa säädetään. Sopimuksen artikla 107 kohdan 1 mukaan jäsenvaltion myöntämä tuki valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suuressa määrin jotakin yritystä tai tuotannon-alaa, ei sovellettaisi sisämarkkinoille siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Tuen katsominen valtiontueksi edellyttää artiklassa mainitun neljän kriteerin samanaikaista täyttymistä; tuki on myönnetty julkisista varoista, tuki on valikoiva, tuki vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua ja tuki vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen artiklassa 108 kohdassa 3.2. seuraavien edellytysten täyttyminen (kaikkien ei tarvitse täytyä) riittää osoittamaan, ettei yksittäinen valtiontakausta tai kunnan takaus ole valtiontukea:

- lainanottaja ei ole taloudellisissa vaikeuksissa
- takauksen laajuus voidaan myöntämishetkellä mitata asianmukaisesti
- takaus ei kata enempää kuin 80 % lainasaamisen tai muun rahoitussitoumuksen määrästä
- takauksesta maksetaan markkinaperusteinen hinta (takausprovisio).

(Kuntaliitto:<https://www.kuntaliitto.fi/talous/budjetointi-ja-taloussuunnittelu/maksuvalmius-ja-varainhankinta>).

Lappajärven kunnan hallintosäännön 5. luvun 24 §:n 12. kohdan mukaisesti kunnanhallitus päättää talousarviolainojen ottamisesta kunnanvaltuuston päättämässä rajoissa. Kohdan 19 mukaan kunnanhallitus päättää tilapäisluoton antamisesta kunnan konserniin kuuluville tytäryhtiöille ja osakkuusyhtiöille enintään 100.000 euroa tytäryhtiötä tai osakkuusyhtiötä kohti kuitenkin niin, että tilapäisluottojen yhteismäärä on enintään 300.000 euroa. Tilapäisluotosta peritään laina-ajan mittainen euribor-korko. Kunnanhallituksella on oikeus siirtää tässä pykälässä sille siirrettyä toimivaltaa valiokunnalle tai viranhaltijalle.

Antolainat voivat olla joko velkakirjalainoja tai pääomalainoja. Lainat voivat olla joko korollisia tai korottomia. Ensisijaisesti kunta myöntää lainoja vain tytäryhteisöille tai osakkuusyhteisöille. Pidemmistä antolainoista ja niiden lainaehdoista, sekä takausten antamisesta tekee päätöksen Lappajärven kunnanvaltuusto. Kunnan antaman takauksen edellytyksenä on riittävä vakuus ja selvitys kyvystä hoitaa lainan aiheuttamat velvoitteet.

Kunnanhallitus teki kokouksessaan 17.6.2013 § 142 periaatepäätöksen kunnan osallistumisesta Aisapari ry:n rahoittamien hankkeiden korottomaan väliaikaisrahoitukseen, mikäli hankkeet ovat yleishyödyllisluontoisia ja kuntalaisia riittävän laaja-alaisesti koskevia, eivätkä ne liity elinkeinotoimintaan. Lisäksi hankkeiden kustannusten täytyy hanketoimijan kokoon nähden olla sen suuruisia, että toimijan ei kohtuudella voida olettaa pystyvän niitä itse väliaikaisesti rahoittamaan. Hallitus on kokouksessaan 19.8.2013 § 163 täydentänyt päätöstä seuraavasti: Koska tilityksiin kuitenkin mukana myöskin talkootyön osuutta, ei väliaikaisrahoitusta siltä osin tarvita. Tilityksissä on myös usein osia, joita ei lopullisessa tilityksissä hyväksytä. Näiden osuus yhteensä on n. 20 %:n luokkaa.

4 Rahoitustoiminnan riskit ja niiden hallinta

4.1 Rahoitusriskit

Rahoitusriskit on tärkeä ennakoita ja hallita. Rahoitukseen liittyviä riskejä ovat markkinoiden hintariski, korkoriski, saatavuusriski, jälleenrahoitusriski ja maksuvalmiusriski.

Hintariski muodostuu rahan hinnasta eli korosta ja riskilisästä eli lainan marginaalista. Rahan kokonaishintaan vaikuttaa merkittävästi yleinen taloudellinen tilanne, pankkijärjestelmän tilanne ja rahoitusmarkkinoiden toimivuus.

Korkoriskillä tarkoitetaan markkinakorkojen (esim. Euribor-korko) mahdollisten muutosten vaikutusta kunnan rahoituskustannuksiin. Korkoriski koskee voimassa olevaa lainakantaa ja uusia lainoja. Korollisen velan osalta korkoriskiä ei voida kokonaan eliminoida.

Korkoriskin hallinnan tavoitteena on korkokustannusten minimointi pitkällä aikavälillä siten, että riskitaso saadaan pidettyä hyväksyttävällä tasolla. Tavoitteena on myös pyrkiä pienentämään korkojen hallinnan vaikutusta kunnan tulokseen ja helpottaa kassavirtojen ennustettavuutta ja samalla budjetointia.

Korkoriskiä hallitaan korkosidonnaisuus- ja laina-aikajakau-malla sekä suojauksilla. Laina-aikajakau-malla tavoitellaan lainojen tasaista erääntymistä, jolloin myös jälleenrahoitusriski pienenee. Suojauksilla voidaan hallita tai poistaa esimerkiksi korkojen nousun haitallisia vaikutuksia. Vaihtuvakorkoinen laina voidaan erillisellä suojaussopimuksella muuttaa esimerkiksi kiinteäkorkoiseksi, jolloin korkokustannusten ennakoitavuus paranee.

Saatavuusriski muodostuu talous- ja markkinatilanteen aiheuttamista saatavuusvaihteluista. Huonossa markkinatilanteessa rahan saatavuus vaikeutuu, jolla on vaikutusta toteutuvaan laina-aikajakaumaan. Saatavuusriski realisoituu pitkäaikaisen rahoituksen hinnan noustessa ja rahoituksen saatuuden heikentyessä.

Saatavuusriskiä hallitaan rahoitusvaihtoehtoja monipuolisesti hyödyntämällä. Saatavuusriskiä hallitaan myös riittävällä maksuvalmiusreservillä, johon kuuluvat rahat ja pankkitalletukset, likvidit sijoitukset, luottolimiitit, kuntatodistukset ja mahdolliset muut luottosopimukset.

Jälleenrahoitusriski ja maksuvalmiusriski.

Jälleenrahoitusriski liittyy erääntyvään rahoitukseen, joka on rahoitettava vieraalla pääomalla edelleen. Se liittyy mainittuihin hinta- ja saatavuusriskeihin ja realisoituu esimerkiksi tilanteissa, joissa investoinnin kesto on pidempi kun laina-aika. Maksuvalmiusriski on uhka siitä, että omat varat yhdistettynä tuleviin lisärahoitusmahdollisuuksiin eivät riitä menoihin ja uhkana on maksukyvyttömyys.

Jälleenrahoitusriskiä hallitaan kassasuunnittelulla, laina-aikoja hajauttamalla ja pidentämällä. Pitkät laina-ajat lisäävät kassavirtojen ennustettavuutta, mutta nostavat kustannuksia, joten optimaalinen rahoitus rakentuu edullisemmasta lyhytaikaisesta ja kalliimmasta pitkäaikaisesta rahoituksesta. Jälleenrahoitusriskiä pienennetään myös riittävillä kassavaroilla. Rahoituksen hinta-, saatavuus- ja jälleenrahoitusriski ovat tasapainoteltavia asioita.

Ottolainojen lainasalkkuun liittyvän korkoriskin hallinnassa käytetään mittarina suojausastetta. Korkosuojattuja (kiinteäkorkoisia) ovat lainat, joiden korko pysyy muuttumattomana vähintään kolmen vuoden ajan. Korkosuojaamattomia (vaihtuvakorkoisia) ovat lainat, joiden korko muuttuu vähintään kerran vuodessa. Lainakannan suojaustaso vaihtelee markkinatilanteen mukaan.

Suojausasteen lisäksi korkoriskin hallintaa ohjataan myös korkosidonnaisuusajalla sekä lainasalkun tavoiteaikajakau-malla. Kiinteäkorkoisten lainojen lisäksi korkosidonnasta aiheutuvan korkoriskin suojaamiseksi voidaan tehdä koronvaihtosopimuksia, korko-optioita ja näiden yhdistelmiä. Johdannaisten käytön tarkoituksena on lainasalkun korkoriskin hallinta eli johdannaisia käytetään vain suojaamistarkoituksissa. Johdannaisinstrumenteissa osapuolena tulee olla hyvän luottokeloisuuden omaavat kotimai tai ulkomaiset rahoituslaitokset. Suojaus on vakuuttamista tulevaisuuden varalle. Suojauksia tehtäessä olisi hyväksyttävä, että ajoittain suojauksen kautta joudutaan maksamaan markkinakorkoja korkeampaa hintaa ja lainasalkun keskikorko saattaa nousta tulevaisuuteen varauduttaessa.

Valuuttariski tai valuuttakurssiriski tarkoittaa riskiä, joka syntyy valuuttakurssimuutosten vaikutuksesta omaisuuseriin. Valuuttariski on yksi markkinariskeistä kuten korkoriski. Valuuttakurssiriskiä syntyy, kun ostossa ja myynnissä käytetään kahta eri valuuttaa, kuten euroa ja dollaria.

4.2 Riskien hallinta

Rahoitukseen liittyviltä riskeiltä pyritään suojautumaan hajauttamalla rahoitusta mm. laina-ajan pituuden, lyhennystavan, rahoituslähteen ja korkoperusteen mukaan. Riskeiltä suojautumisessa otetaan huomioon myös vastapuolen luottokelpoisuus ja luotettavuus. Lappajärven kunta tekee vain luotettavien tahojen kanssa rahoitus- ja sijoitustoimenpiteitä. Riskienhallinta ja sen keinot ovat tasapainottelua tavoitellun lainarahoituksen hinnan ja riskien välillä.

Lappajärven kunnan rahoitukseen liittyvien riskien hallinnassa on tärkeää mitoittaa investoinnit vastamaan kunnan tulorahoitusta. Investointien mitoitus on olennaista huomioida talousarvio- ja taloussuunnittelussa sekä pitkäaikaisessa investointisuunnitelmassa.

Hintariskin hallintakeinona käytetään ulkopuolisen rahoituksen jakamista kiinteäkorkoisiin ja vaihtuvakorkoisiin lainoihin. Tämän osalta tulee huomioida lainojen markkinatilanne. Muita markkinoiden hintariskin hallintakeinoja ovat korkosuojaus sekä rahoituksen hajauttaminen rahoituslähteen, laina-ajan pituuden ja lyhennystavan osalta. Tasaisella laina-aikajakaumalla pyritään lainojen tasaiseen erääntymiseen.

Tasapainottamalla lyhyt- ja pitkäaikaista rahoitusta turvataan kunnan rahoitustilannetta. Pitkät lainaajat ja kiinteät korot vähentävät riskejä liittyen markkinakorkojen muutoksiin. Lyhytaikainen rahoitus mahdollistaa lainojen matalammat korot ja korkomarkkinoissa tapahtuvan koron lasku hyödyntämisen.

Valuuttariski syntyy, jos kunta ottaa velkaa tai sijoittaa muussa valuutassa kuin euroissa. Keskittämällä rahoitusvaihtoehdot euromääräisiin instrumentteihin pienenee valuuttariski. Lappajärven kunta ei ota rahoitushankinnassa valuuttariskiä.

Saatavuusriskiä hallitaan monipuolisilla rahoitusvaihtoehdoilla ja näiden hyödyntämisellä. Maksuvalmiuden ylläpito pienentää myös rahoituksen saatavuusriskiä. Maksuvalmiusriskiä hallitaan kunnan kassavaroilla. Lappajärven kunnan tavoite likviditeetin eli kassavarojen osalta on kattavuus seuraavan kymmenen päivän tarpeiksi.

Jälleenrahoitusriskiin vaikuttavat hintariskit ja saatavuusriskit ja näin ollen jälleenrahoitusriskien hallintaan vaikuttavat myös kassa- ja maksuvalmiussuunnittelu sekä lainojen suunnittelu. Jälleenrahoitusriski on tärkeä pitää tasolla, joka pystytään kunnan talouden osalta hallitsemaan.

4.3 Lainojen suojaaminen

Lappajärven kunnan tavoitteena lainojen suojaamisessa on, että lainat jakautuvat sekä lyhyt- että pitkäaikaisiin lainoihin riippuen vallitsevasta lainojen korkotasosta. Lyhytaikaista lainaa käytetään lähinnä maksuvalmiuden turvaamiseksi tai mikäli yleinen korkotaso on lyhytaikaisissa lainoissa edullisempi. Pitkäaikaisten investointien rahoitustarpeisiin hankitaan yleisesti pitkäaikaisia ja vakaita rahoitusmalleja. Kunta voi ottaa pitkäaikaiset lainat vaihtuvakorkoisina tai kiinteäkorkoisina huomioiden kunnan kokonaissalkun korkoriski ja ennustettu kehitys. Tällä tavalla minimoidaan rahoitukseen kohdistuvat markkinatilanteen muutosten vaikutukset.

Korkosuojausmenetelminä sallittuja ovat:

- kiinteä korko
- vaihtuva korko
- koronvaihtosopimus
- korkokattosopimus

Mahdolliset koronvaihtosopimukset kohdistetaan yksittäisiin lainoihin. Koronvaihtosopimuksia on mahdollista muokata (eli purkaa ja korvata uudella sopimuksella), mikäli se on korkomarkkina-tilanteen vuosi perusteltua. Johdannaissopimusten käyttö edellyttää kunnanvaltuuston päätöstä.

Tavoitteena on, että lainasalkun suojausaste eli kiinteäkorkoisten lainojen osuus lainasalkusta on 20 – 80 prosentin välillä. Suojatuksi katsottuja lainoja ovat kiinteäkorkoiset lainat, korkotukilainat ja vaihtuvakorkoiset lainat, mikäli korko määritellään lainaehdoissa yli 24 kuukauden välein. Suojatuiksi katsotaan kiinteäkorkoisten lainojen lisäksi vaihtuvakorkoiset lainat, jotka on muutettu johdannaissopimuksilla kiinteiksi. Suojausasteen tasoon vaikuttaa yleinen markkinatilanne ja siihen liittyvä korkonäkemyks. Tavoitteena on, että kunnan lainasalkun keskimääräinen laina-aika on 10 – 20 vuotta. Lainasalkun keskimääräinen laina-aika ja lainakannan tavoitejakauma ei ole ehdoton.

Lainojen suojaamisessa seurataan rahoitusmarkkinoiden tilannetta. Korkosidonnaisuusrajoista voidaan poiketa, mikäli rahoitusmarkkinoiden tilanne sallii. Lainasalkun suojausasteen nostoa on tarkasteltava ennen korkojen nousua. Korkokulujen kasvaminen liian suureksi pyritään ehkäisemään korkokattoa hyödyntämällä. Laskusuhdanteen aikana puolestaan voidaan vähentää lainasalkun suojausastetta.

Muita markkinoiden hintariskin hallinnan keinoja ovat rahoituksen hajauttaminen rahoituslähteen, laina-ajan pituuden ja lyhennystavan osalta. Tasaisella laina-aikajakaumalla pyritään lainojen tasaiseen erääntymiseen.

5 Sijoitustoiminta

5.1 Sijoitustoiminnan linjaukset

Kuntalain (410/2015) 14 §:n mukaan kunnanvaltuusto päättää kunnan varallisuuden hoidon sekä rahoitus- ja sijoitustoiminnan perusteista. Sijoitustoiminta tarkoittaa kunnan kassavarojen ja toimialoihin liittyvää sijoittamista.

Kuntaliiton sijoitustoiminnan ja varallisuuden hoidon ohjeiden mukaisesti toimialoihin liittyvällä sijoittamisella edistetään kunnan toimintaan liittyviä päämääriä ja yksinomaan voiton tavoittelu ei tule olla vaikuttimena sijoittamiseen. Kassavarojen sijoittaminen liittyy maksuliikenteen hoidosta ylijäävien varojen sijoittamiseen.

Sijoitustoiminnan toteutuksessa on huomioitava Kuntaliiton ohje: ”Kassavarat tulee sijoittaa turvavasti ja tuottavasti. Turvaavuus tarkoittaa sijoitusten luotto- ja hintariskien rajaamista siten, ettei vaaraa pääoman menettämisestä ole tai se on vain vähäinen. Pörssiosakkeissa ja osakerahasto-osuuksissa hintojen muutokset voivat olla nopeita ja suuria, jolloin hintariski voi olla merkittävä. Luottoriskiä on muun muassa erilaisissa velkasijoituksissa. Korkoriski sisältyy kaikkiin rahoitus-markkinoiden toimenpiteisiin, joissa on korkotekijä.”

(Kuntaliitto: <https://www.kuntaliitto.fi/talous/budjetointi-ja-taloussuunnittelu/maksuvalmius-ja-varainhankinta>)

Sijoitusten osalta kunnan tulee huolehtia, että sijoitustoimintaan sijoitettu pääoma on turvattu ja kunnalla on sijoitettuun pääomaan nähden riittävät vaikutusmahdollisuudet. Sijoitustoiminnassa on myös huomioitava kunnan maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden turvaaminen. Sijoitusten tulee vähintään säilyttää reaaliarvo ja kattaa sijoitustoiminnan hoitamisesta aiheutuvat kustannukset. Sijoitustoiminnan

tuottoa voidaan tarkastella kokonaistuottona, joka sisältää sijoituskohteen arvomuutoksen, saatavan koron, osingon tai muun kassavirran summan huomioituna vähennettävällä varainhoidon kululla.

Lappajärven kunnan sijoittamisesta päätetään vuosittain talousarviossa tai valtuuston erikseen tekemässä sijoituspäätöksessä.

Lappajärven kunnalla on varoja, jotka ovat lähtöisin kunnalle testamentilla lahjoitetusta omaisuudesta. Kunnan saamia lahjoitusvaroja ohjaa mahdolliset lahjakirjoihin tai testamentteihin liittyvät ehdot. Lahjoitusvarojen käyttöä voi ohjata myös Valtionkonttorin päätös omaisuuden käyttötarkoituksesta. Mikäli käytön ehtoja ei ole, Lappajärven kunta hoitaa varoja huolellisesti.

5.2 Sijoitusten allokointi omaisuuslajeittain

Sijoitustoiminnan periaatteiden mukaisesti sijoitettavat kassaylijäämät sijoitetaan kassahallinnan kannalta tarkoituksenmukaisesti. Sijoitustoiminnassa tulee huomioida maksuvalmius, luottokelpoisuus ja sijoitusten tuotto. Omaisuuslajijakaumalla voidaan hallita riskitasoa hajauttamalla varoja omaisuuslajien välillä ja sisällä. Omaisuuslajeja ovat korkosijoitukset, osakesijoitukset ja muut sijoitukset.

5.3 Sijoitusinstrumentit

Lyhytaikaista kassaylijäämää voidaan hoitaa juoksuajaltaan enintään vuoden pituisilla sijoituksilla, joiden tarkoituksena on ensisijaisesti turvata kunnan maksuvalmiutta käyttötilejä paremmalla tuotolla. Lyhytaikaisia sijoitusinstrumentteja ovat mm. määräaikaiset pankkitalletukset ja rahalaitosten sijoitustodistukset sekä lyhyen koron rahasto-osuudet. Sijoituksissa on tärkeää huolehtia, että riittävä osa sijoituksista on jälkimarkkinakelpoisia ja että rahaksi muutettavuus on tarvittaessa hyvä.

Sallittuja sijoituskohteita ovat:

- korkosijoitukset
- rahamarkkinasijoitukset: pankkitilit, määräaikaiset pankkitalletukset, rahamarkkinarahastot ja muut rahamarkkinainstrumentit kuten sijoitus- ja yritystodistukset
- osakesijoitukset
  - rahastomuotoiset osakesijoitukset
  - suorat sijoitukset kotimaisiin julkisesti noteerattuihin yhtiöihin
- muut sijoitukset
  - toteutetaan rahastomuotoisina tai voitonjakolainarakenteella: kohteina esimerkiksi pääomasi-
joitukset, yksityiset lainat, kiinteistörahastot, hyödykerahastot, metsä, raaka-aineet tai muut
vaihtoehtoiset sijoitukset
- kunta ei tee valuuttasijoituksia.

Lappajärven kunta voi hankkia sijoitustoiminnan konsultointia, omaisuudenhoidon palveluita tai muita asiantuntijapalveluita. Tarvittaessa palvelut voidaan kilpailuttaa. Oleellista on, että raportointi järjestetään luotettavalla tavalla. Vähimmäisvaatimus on, että raportoinnin avulla voidaan seurata luotettavasti ja säännöllisesti sijoitusomaisuuden ja sijoitussalkkujen tuottoja ja riskejä.

6 Sijoitustoiminnan riskit ja niiden hallinta

Sijoitustoiminnan riskejä ovat maksuvalmiusriski, luotto- ja vastapuoliriski sekä markkinariski.

Maksuvalmiusriski tarkoittaa tilannetta, jossa kunnan rahavarat eivät riitä kassamaksuista selviämiseen.

Maksuvalmiusriskin hallinnassa on olennaista kassasuunnittelu ja toimintaan nähden riittävän suuret kassavarat. Maksuvalmiusriskin vähentämiseksi sijoituksia kannattaa hajauttaa määrä-aikaisiin ja jälki-markkinakelpoisiin sijoituksiin.

Luotto- ja vastapuoliriski tarkoittaa tilannetta, jossa vastapuoli ei suorita sitoumuksensa arvon mukaista hintaa ja näin ollen kunta ei saa sijoittamaansa pääomaa tai sen korkoa täysimääräisesti takaisin.

Luotto- ja vastapuoliriski on huomioitava sijoituksen tuottovaatimuksen asettamisessa.

Markkinariskejä ovat korkoriski, osakesijoitusten hintariski ja valuuttariski. Korkoriski tarkoittaa korkomuutosten vaikutuksia sijoitusten tuottoihin tai arvoon.

Korkoriskiä voidaan alentaa hajauttamalla sijoituksia ajallisten tekijöiden ja korkojaksojen mukaan.

Osakesijoitusten hintariski voi toteutua sijoitettaessa suoraan osakesijoituksina tai osakerahasto-osuuksina. Osakesijoitusten arvonmuutokset voivat olla suurempia kuin joukkovelkakirjalainoissa.

Osakesijoitusten riskienhallinnassa on huomioitava suhdannevaihtelut ja omistusten hajauttaminen useisiin osakkeisiin.

Valuuttariski liittyy sijoituksiin, jotka eivät ole euromääräisiä.

Lappajärven kunta tekee vain euromääräisiä sijoituksia.

Lappajärven kunnalla on osakesijoituksia asunto-osakkeissa, tytäryhtiöissä, osakkuusyhtiöissä, kunnalle palveluja tuottavissa yhtiöissä ja muissa yhteistoimintaan liittyvissä yhtiöissä ja rekisteröidyissä yhdistyksissä.

7 Rahoituksen ja sijoitusten raportointi

Lappajärven kunnan varainhankinnan, lainasalkun ja sijoitusten kokonaistilanne raportoidaan tilinpäätöksen yhteydessä kunnanhallitukselle ja valtuustolle.

Kunnanhallitukselle raportoidaan merkittävistä muutoksista tarpeen mukaisesti myös neljännesvuosiraportin yhteydessä.

Rahoituksen ja sijoitusten raportointi sisältää seuraavat asiat:

- varainhankinnan ja lainarahoituksen kokonaistilanne
- laina-aikajakauma
- lainojen keskikorko ja suojaustilanne sekä
- raportointipäivän sijoitusten kokonaistilanne.

Kunnan kiinteistöjen tasearvoraportti 31.12. raportoidaan kunnanhallitukselle seuraavan vuoden huhtikuun loppuun mennessä.

8 Voimaantulo

Nämä Lappajärven kunnan Varallisuuden hoidon sekä rahoitus- ja sijoitustoiminnan periaatteet tulevat voimaan kunnanvaltuuston päätöksen saatua lainvoiman.

Lähteet:

Kuntalaki 410/2015

Kuntaliitto: Kunnan ja kuntayhtymän varallisuuden hoito, sijoitustoiminta ja niiden perusteista päättäminen, 2016

Lappajärven kunnan hallintosääntö